

ג' באדר, תשע"ז, 1.3.2017

גיליון מס' 549

פרשת תרומה

על נתינה, לקיחה ומה שביניהם

מאת רחלי יבלונסקי, קיבוץ עלומים

פרשת תרומה נפתחת בפסוק "דָּבַר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְחוּ-לִי תְרוּמָה" (כה,ב).

נשאלת השאלה, הלא היה צריך לומר וַיִּתְּנוּ לי תרומה? שהלא תרומה היא נתינה. אם כן מדוע כתוב ויקחו? ניתן ללמוד כאן מהי תרומה ומהי לקיחה.

רש"י אומר, "לי לשמ". פרוש הדבר שעל התורם להתכוון שתרומתו מיועדת לשם המשכן. בתרומה למשכן מדגישה התורה במיוחד את הצורך של קיום המצווה לשמה, מה שאין כן במצוות אחרות. בעבודות של בניית המשכן כל פעולה היא חלק ממצווה.

כל תפיסת המציאות של נתינה, של צדקה, של תרומה, כולה תלויה בהכרה הא-לוהית שיש לאדם. האדם צריך להבין שהכסף שהוא נותן, זה כסף שהקב"ה נותן לו. הכל מאת ה'.

מכאן שגם התרומה מאת הקב"ה. כך שיוצא שבעצם כל הנתינה שלנו היא בגדר לקיחה. לאדם שמרגיש ש"פָּחַי וְעַצְמִי יָדִי, עֲשֵׂה לִי אֶת-הַחֵיל הַזֶּה" קשה לתת, והנתינה שלו נשארת בגדר לקיחה. קל לאדם לתת, כשהוא יודע שהכל מאת ה'.

כשאדם נותן הוא בעצם הופך להיות שותף, עצם הנתינה שלו יוצרת אהבה, ואפשר לחוש זאת היטב בהורות – ככל שנעניק ונשקיע יותר בילדנו כך ניקשר אליהם יותר, וכנ"ל גם בזוגיות. וכבר אמר הרב דסלר שהאהבה באה בעקבות הנתינה, ולא להפך.

אמרו לנו חז"ל שלא מספיק לתת צדקה ככה סתם, אלא צריך שישמח את העני ויעשה כן בלב שלם. כי הצדקה מתחלקת לשניים, גוף המעות שנותן, ונדיבות הלב. יכול אדם לתת הרבה כסף ואז אמנם חלק הגשמיות גדול, אבל הוא לא נותן בכל לבו ונפשו, אלא אולי מפני שצריך או שלא נעים לו, או הוא רוצה שיכבדו אותו וכו', ואז החלק הרוחני של הצדקה קטן מאוד. לעומת זאת, יכול אדם לתת מעט צדקה, אבל החלק הרוחני גדול, שנתן לשם שמיים ובשמחה גדולה, וגם שימח את העני שנתן לו. נדיבות אמיתית היא כאשר פיו ולבו שוים. כך היה בתרומה למשכן.

כשאדם נותן, עצם הנתינה מרגילה אותו לתת. יש מחלוקת בין הרמב"ם לבין רבי יהודה חסיד. המחלוקת היא על אדם שיש לו הרבה כסף, מעשרות, כסף לצדקה, האם ייתן למקום אחד, שיעזור למשל לאדם לחתן את הילדים שלו, או שייתן למאה עניים. ר' יהודה חסיד אומר שייתן לעני אחד חשוב ולא יחלק לחלקים קטנים. הרמב"ם

אומר שכן יחלק, מפני שכל פעם שהוא צריך להכניס את היד לכיס ולתת, ובכך נוצרת 'שבירת היצר', וכך הוא מרגיל את עצמו לנתינה.

כתוב על נתינת צדקה, "אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוון ליבו לשמיים" (ברכות י"ז א'). העיקר זה כוונת הלב.

בעיה נוספת, כביכול, היא ששכר מצוות צדקה הוא עצום, שהרי כתוב "וּצְדָקָה, תַּצִּיל מִמָּוֶת" (משלי י' ב'), וכמובן יש גם שכר לעולם הבא. יוצא מכך שאפילו נדבה שהאדם נותן לעני, אינה נקראת נתינה אלא לקיחה, מפני שהאדם נותן לעני כסף שיש לו סוף ומוגבלות, אבל שכר המצווה שמקבל הוא אינסופי. הדבר דומה לאדם המביא שי למלך, שאם יש לו זכות והמתנה מתקבלת הרי שמחתו רבה ביותר, כאילו העניק לו המלך מתנה ממון רב. כך שזה שנתן מכיסו, אפילו ממון רב, בעצם נשאר בגדר לוקח. לכן כתוב, "וְיִקְחוּ-לִי תְרוּמָה", אם הקב"ה נתרצה לקבל הנדבה מהעם למלאכת המשכן, נקרא שהם היו הלוקחים. אלא שכאשר כיוונו ליבם לשמיים, נהפכה הלקיחה לנתינה.

אנו נמצאים ימים ספורים לפני חג הפורים, בעז"ה שנזכה לקיים מצוות מתנות לאביונים מתוך נתינה אמיתית. "אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוון לבו לשמיים" (מסכת ברכות ה' ע"א)

רחלי יבלונסקי, אמא לשישה, נשואה לאיציק ראש מכינת יונתן. גונת במקצועה. גרים בקיבוץ עלומים.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [unsubscribe](mailto:unsubscribe@kdati.org.il) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](mailto:unsubscribe@kdati.org.il) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il